

לכבוד:
חברי פורום מדעי החברה
חברי פורום מדע המדינה

שלום רב,

הנדון: המלצת ועדת המשנה של המל"ג להבטחת איכות מיום 4.9.12 בעניינה של המחלקה לפוליטיקה וממשל באוניברסיטת בן גוריון

לאור התכתבויות ואמירות שונות שהגיעו אלינו בנדון, חשבנו שיהיה נכון להבהיר את הנושא באופן רשמי מטעמנו:

- כידוע לכם, תהליך הערכת האיכות של המחלקות למדע המדינה ויחב"ל הסתיים בשנה שעברה (תשע"א).
- בנובמבר 2011 דנו ועדת המשנה של המל"ג להערכת איכות ומליאת המל"ג בדו"חות הוועדה הבינ"ל בראשותו של פרופ' תומס ריסה (מהאוניברסיטה החופשית של ברלין) שהעריכה את המחלקות למדע המדינה ויחב"ל.
- דו"ח הוועדה הבינ"ל שהתייחס למחלקה לפוליטיקה וממשל באוניברסיטת בן גוריון היה קשה במיוחד, שכן הוועדה הצביעה על שורה של ליקויים שעיקרם פרופיל הסגל והתכנים הנלמדים במחלקה, והטענה המרכזית הייתה שתכנית הלימודים איננה מאפשרת לסטודנטים הלומדים במחלקה לפגוש גישות מחקר רב-גוניות ופלורליסטיות וכך לקבל מושג כולל על הדיסציפלינה של מדע המדינה. כדי לשנות תמונת מצב קשה זו סברה הוועדה הבינ"ל כי על המחלקה לערוך שינויים קוריקולריים משמעותיים ולגייס סגל למחלקה במספר תחומי ליבה (כגון: פוליטיקה השוואתית ותיאוריה פוליטית) תוך גיוון הפרופיל של הסגל במובן של אוריינטציה מתודולוגית ותיאורטית. הוועדה סברה כי במידה שהליקויים שנמצאו במחלקה לא יתוקנו הרי שעל המל"ג ועל הנהלת האוניברסיטה לשקול את סגירת המחלקה.
- בהחלטתה מנובמבר 2011 קבעה המל"ג מספר אבני דרך ולוחות זמנים לתיקון הליקויים, וביקשה מפרופ' תומס ריסה ומפרופ' אלן אימרגוט (שהייתה חברה בוועדה הבינ"ל) לשמש כצוות מעקב אחר יישום המלצות הוועדה הבינ"ל. בהתאם לכך העבירה אוניברסיטת בן גוריון מספר דיווחים בהם פירטה ארוכות את הצעדים שנקטו על ידה לתיקון הליקויים שנמצאו, בהם: שינויים קוריקולריים וגיוס שלושה חברי סגל בשנתיים הקרובות, כולל כוונה לגייס חבר סגל רביעי נוסף בהמשך. האוניברסיטה לא פירטה את שמות חברי הסגל החדשים שגויסו למחלקה.
- צוות המעקב בחן את הדיווחים שנתקבלו מהאוניברסיטה ובחוות דעתם סיכמו שהם מתרשמים שהאוניברסיטה פועלת בדרך נכונה ליישום המלצות הוועדה הבינ"ל ויהיה צורך לעקוב אחר היישום בפועל של התחייבויות האוניברסיטה לבצע את השינויים והגיוסים עליהם הצהירה.
- דיווחי האוניברסיטה כמו גם חוות דעת צוות המעקב הובאו לדיון בוועדת המשנה (הקבועה) של המל"ג להבטחת איכות, ולאחר בחינת החומרים סברו חברי ועדת המשנה כי טרם גיבשו המלצות למל"ג יש לבקש מהאוניברסיטה את קורות החיים של חברי הסגל שגויסו כמו גם שיבוצם בתכנית הלימודים (אילו קורסים הם מתעדים ללמד, כולל סילבוסים), ולהעביר את החומרים לצוות המעקב לצורך קבלת חוות דעתו.

- מחוות הדעת של צוות המעקב, שהתבססה כעת על קורות החיים של אנשי הסגל החדשים שגויסו למחלקה בפועל, עולה כי חלו אמנם שיפורים בתכנית וגויסו חברי סגל חדשים אולם מובעת דאגה מכך שעדיין התכנית חסרה את תכני ה-mainstream במדע המדינה והגיוון בסגל המחלקה. הצוות ציין כי על המחלקה לדאוג לעמוד בהתחייבותה לבנות קוריקולום פלורליסטי וכי עליה עדיין להגדיל את הגיוון בסגל במונחים של גישות ואוריינטציות תיאורטיות.
- בהתבסס על כלל החומרים שהובאו בפניה בצירוף חוות דעת צוות המעקב, קיבלה ועדת המשנה להבטחת איכות את החלטתה הקשה ביום 4.9.12 פה אחד. [מצ"ב ההחלטה]
- החלטה זו מהווה, כאמור לעיל, המלצה למל"ג, והמל"ג טרם קיימה דיון בנושא.
- חשוב לציין כי ההחלטה בוועדת המשנה התקבלה פה אחד כאשר כל 7 חברי הוועדה שהצביעו בעד נכחו בישיבה והצביעו פיזית. ועדת המשנה ראתה את הדברים עין בעין הן עם הוועדה הבינ"ל והן עם צוות המעקב (ריסה + אימרגוט), וההחלטה כיצד לפעול ומה לעשות עם הממצאים ועם חוות הדעת נתונה בידי ועדת המשנה ולא בידי צוות המעקב, כך שלא ניתן לומר שהייתה כאן מחלוקת כלשהי בין ועדת המשנה לבין צוות המעקב.
- בעקבות פנייתה של נשיאת אוניברסיטת בן גוריון לפרופ' ריסה, כדי לקבל הבהרה בדבר עמדתו ביחס להחלטת ועדת המשנה, השיב פרופ' ריסה כי צוות המעקב (הוא ופרופ' אימרגוט) מברך אמנם את האוניברסיטה על גיוס אנשי סגל בתחומים החסרים אולם הוא שותף לדאגות שהביעה ועדת המשנה של המל"ג להבטחת איכות לפיהן המחלקה צריכה עדיין להגדיל את הגיוון של הסגל במונחים של גישות ואוריינטציות תיאורטיות, כפי שנאמר גם בדו"ח המקורי של הוועדה הבינ"ל (משמע: עד כה לא תוקן העניין).
- אבקש להבהיר כי מטרתו של תהליך הערכת האיכות של המל"ג אינו לסגור מחלקות כי אם לשפר ולקדם איכות. תהליך הערכת האיכות במחלקות למדע המדינה ויחב"ל הציף מספר בעיות לא פשוטות במחלקות למדע המדינה בארץ בכלל ובאוניברסיטת בן גוריון בפרט, ואנחנו מאמינים שהטיפול בתיקון הליקויים, לרבות המעקב שאנו מקיימים בנושא, יובילו לשיפור הנדרש.
- אנו נפעל בשבועות הקרובים להקמת הוועדה שתבצע את המעקב אחר יישום המלצות ועדת ההערכה הבינ"ל (בהתאם לסעיף 4 בהחלטת ועדת המשנה מיום 4.9.12). ועדה זו תתבקש, כאמור, להגיש מסקנותיה והמלצותיה למל"ג עד חודש דצמבר 2012, ובהתאם לכך יוחלט על המשך הדרך.
- אין לנו ספק שאוניברסיטת בן גוריון והמחלקה לפוליטיקה וממשל, יכולים להוביל אצלם את השינוי הנדרש. הכלים והיכולת נמצאים בידיהם.

בברכת שנה טובה וגמר חתימה טובה,

מיכל נוימן

סמנכ"ל להערכת איכות והבטחתה
המועצה להשכלה גבוהה